

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת קטי קטרין שטרית

פ/25/6004

הצעת חוק זיכרון השואה והגבורה – יד ושם (תיקון – הגדרת יד ושם כגוף מבוקר וחיזוק הפיקוח הפרלמנטרי עליו), התשפ"ה–2025

1. הוספת סעיף 3א בחוק זיכרון השואה והגבורה – יד ושם, התשי"ג–1953¹ (להלן – החוק העיקרי) אחרי סעיף 3 יבוא:
- "יד ושם – גוף מבוקר
א.3. יד ושם הוא גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבוקר המדינה, התשי"ח–1958 [נוסח משולב]²."
2. הוספת סעיף 7א אחרי סעיף 7 לחוק העיקרי יבוא:
- "דיווח לכנסת
7א. השר ידווח לוועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, לא יאוחר מיום 30 באפריל מדי שנה, על יישום הוראות החוק, ובכלל זה על פעילות יד ושם, מקורות המימון של הפעילות, היקף התקציב וניצולו; הוועדה תקיים דיון בדיווח כאמור בסעיף זה."

דברי הסבר

יד ושם היא רשות הממונה על זיכרון השואה והגבורה שהוקמה מכוח חוק שנחקק בשנת 1953. החוק נחקק חמש שנים לאחר הקמת המדינה ופחות מעשור לאחר תום מלחמת העולם השנייה, שבמהלכה התחוללה שואת יהודי אירופה וצפון אפריקה. פעילותו של יד ושם כמוסד הלאומי המרכזי להנצחת הזיכרון של זוועות השואה ושל מעשי הגבורה של יהודים ושל לא יהודים שהתבצעו במהלכה, התרחבה מאוד במהלך עשרות השנים האחרונות. היא כוללת הקמה והפעלה של מכלול מוזיאוני גדול; איסוף עדויות כתובות ומצלמות של ניצולי שואה, מסמכים, צילומים וסרטים, וכן ניהול מאגרי מידע והפעלת ארכיון; עריכת מחקרים ופרסומם במסגרת המכון הבין-לאומי לחקר השואה; עריכת כינוסים מדעיים

¹ ס"ח התשי"ג, עמ' 144.
² ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

בין-לאומיים; עריכת טקסי זיכרון במהלך יום הזיכרון לשואה ולגבורה; הפעלת תוכניות שונות בבית הספר הבין-לאומי להוראת השואה ועוד.

החשיבות הרבה של זכר השואה בחברה הישראלית ומרכזיותו של יד ושם בשימורו של זכר זה, היקף פעילותו הרחב של המוסד, היקף תקציבו השנתי (התקציב השנתי השוטף של יד ושם עמד בשנת 2019 על כ-200 מיליון שקלים חדשים בשנה – רובו מכספי תרומות) ומספר עובדיו הגדול (בשנת 2019 עמד מספר העובדים ביד ושם על כ-550 ולצדו הועסקו כ-250 מדריכים) מחדדים את הצורך בפיקוח פרלמנטרי שיטתי ועיתי על תאגיד זה. לכך יש להוסיף ממצאים שמבקר המדינה זיהה בעניינו של יד ושם בביקורת שנערכה בין יולי 2019 לנובמבר 2020 (מבקר המדינה דוח שנתי 72א חלק שני (2021)). בין הממצאים ניתן למנות היווצרות גירעון משמעותי בתקציבו השוטף של התאגיד עם צפי לגדילתו, התבססות רבה של התאגיד על מספר קטן של תורמים בהיקף גדול, ליקויים בתיעוד, בקטלוג ובשימור של פריטים בארכיון ובמוזיאון ועוד.

כיום החוק אינו כולל הסדרים לפיקוח פרלמנטרי עיתי ושיטתי על פעילותו של יד ושם. לנוכח האמור, הצעת חוק זו נועדה ליצור מסגרת לפיקוח פרלמנטרי שיטתי ועיתי על תאגיד זה. מוצע להוסיף את סעיף 3א כך שיד ושם יוכר כגוף מבוקר באופן מפורש. כמו כן, מוצע להוסיף חובת דיווח שנתית של יד ושם לכנסת, כך על ידי עיגון ההסדר האמור בחוק תונח תשתית לבקרה פרלמנטרית שיטתית ועיתית על תאגיד זה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ח בתמוז התשפ"ה (14.07.2025)